

Mottagare
Regionstyrelsen

Mål och budget 2025 - 2027

Förlag till beslut i regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- En grundbudget som ger planeringsförutsättningar för Region Gotlands verksamheter för 2025 fastställs. Slutligt budgetbeslut återkommer till regionfullmäktige i november 2024.
- Investeringsbudget 2025-2026 med investeringsplan 2027-2029 fastställs.
- Regionfullmäktiges mål för 2025 fastställs.
- Tekniska nämnden får i uppdrag att återkomma till regionstyrelsen 5 september med förslag till fördelning av budget per nämnd för höjda internhyror samt försörjningsavdelningens höjda priser.

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Redovisningen av uppdraget att ta fram (olika) förslag för att genomföra 1% effektivisering i snitt per år, utifrån lärdomar av tidigare effektiviseringsprogram tas emot. (RS 2023-10-31, §366)
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att återkomma till regionstyrelsen 5 september med förslag till fördelning av budget till nämnderna för personalkostnadskompensation och höjda interna priser i förvaltningens resultatenheter.

Sammanfattning

Regionstyrelsens arbetsutskott har beslutat om en grundbudget som ger nämnderna ekonomiska planeringsförutsättningar. Slutligt budgetbeslut för 2025 tas av regionfullmäktige 18 november 2024.

I det här förslaget till grundbudget 2025 finns beslutat om personalkostnadskompensation på 140 mnkr vilket motsvarar 3,35 procent av personalbudgeten. Den beloppsmässiga fördelningen mellan generell kompensation och särskilda satsningar utifrån jämställdhet och bristyrken beslutas av regionstyrelsen 5 september. Resursfördelningsmodellerna ger ett tillskott till nämnderna på 83 mnkr och utgår från befolkningsprognosen från mars 2024. Interna prisökningar och externa avtal har budgeterats till 100 mnkr. Utöver det har ramtillskott på sammanlagt 22 mnkr (varav 11 mnkr är engångsanslag för 2025) beslutats. Totalt äskar nämnderna om 232 miljoner kronor i ramtillskott utöver löneökningar, externa avtal, interna priser och resursfördelningsmodeller. Ingen utdelning från GEAB har budgeterats för perioden 2025-2027. Reavinster har upptagits med 10 mnkr per år och

exploateringsvinster med 10 mnkr per år.

Internräntan ska ligga i nivå med den externa genomsnittsräntan. Det senaste året har genomsnittsräntan ökat vilket innebär att internräntan kommer att höjas till 2,5 procent. Beslut tas av regionfullmäktige i eget ärende. Nämnderna kompenseras för den här höjningen och samtidigt budgeteras en intäkt på finansförvaltningen.

Det budgeterade resultatet för 2025 beräknas efter dessa justeringar att uppgå till 30 mnkr. Totalt tillförs nämnderna preliminärt 345 miljoner kronor vilket motsvarar 5,2 procents ökning.

Inga ytterligare effektiviseringar har nu föreslagits. Regiondirektören har haft i uppdrag att till budgetberedningen ta fram olika alternativ för att genomföra ytterligare besparingar på 1 % per år. Eftersom nämndernas underskott är stort krävs i första hand åtgärder för att nå en budget i balans och därefter kan ytterligare besparingar genomföras. Vissa gemensamma åtgärder för att minska nämndernas underskott har föreslagits och ska genomföras.

Investeringsbudgeten uppgår 2025 till totalt 755 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 540 mnkr inklusive strategiska investeringar. 2026 uppgår investeringsbudgeten till totalt till 884 mnkr varav investeringar i skattefinansierad verksamhet till 594 mnkr. Den här investeringsnivån är för hög för att klara att egenfinansiera. I finansplanen framgår att lån på 300 miljoner kronor behöver tas upp 2025 givet att resultatet landar på den nivå som budgeterats i resultatplanen.

För att styra och prioritera fastställer regionfullmäktige årligen mål för nämnder och bolag. Nämnder och bolag ansvarar inför regionfullmäktige att verkställa regionfullmäktiges mål. Målen tydliggör politiska prioriteringar. Regionfullmäktiges mål tas fram genom att nämnderna föreslår verksamhetsnära mål som är få till antalet och som utgår från nämndens uppdrag.

Förslag mål 2025 (förändringar eller tillägg från 2024 markeras med gult)	Berörd nämnd/bolag
Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras	Samtliga nämnder
Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdkundindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än rikssnittet år 2027	RS, TN, MBN
Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år	Samtliga nämnder och Gotlandshem
Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut	Samtliga nämnder och Gotlandshem
Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027	RS, BUN, GVN
Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag	RS, BUN, GVN, SON

ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027	
Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024-2027.	RS

Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent. Målet för 2025 är att ligga kvar på samma nivå som 2024.	RS
Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetssäkrade ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2025	RS
Samtliga individer i akut behov av hjälp ska nås av räddningstjänsten inom 30 minuter	RS
Andelen individer i akut behov av hjälp som nås av räddningstjänsten inom 15 minuter ska årligen uppgå till 60 procent	RS
Räddningstjänstens tillsynstillfällen av publika lokaler och övriga verksamheter uppgår till 200/år, under perioden 2024-2027	RS
Andelen utbildade undersköterskor/stödassistenter i äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade ska öka årligen och vara minst 75 procent år 2027	SON
Förslag Mål 2025 forts.	Berörd nämnd/bolag
Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen ska minska årligen och totalt med 40 procent under perioden 2024 – 2027	SON
Andelen nöjda brukare i gruppbostad LSS ska öka årligen under perioden 2024-2027. Målet är att andelen nöjda år 2027 ska vara 80 procent	SON
Andelen som upplever ett bra och respektfullt bemötande i mottagande av socialnämndens tjänster och insatser ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027	SON
Andelen egen personal ska öka årligen och uppgå till minst 95 procent 2027	HSN
Den genomsnittliga beläggningen i slutenvården ska minska årligen och inte överstiga 85 procent år 2027, genom ett kvalitativt och effektivt omhändertagande på alla vårdnivåer	HSN
Förtroendet för vårdcentralerna på Gotland ska öka och vara högst i landet år 2025	HSN
Patientens upplevelse av kontinuitet och koordinering i primärvården ska öka årligen och vara minst i nivå med riket år 2027	HSN
Andelen elever i årskurs 9 som uppnår behörighet till gymnasieskolan ska öka med 0,5 procentenheter per år under perioden 2024-2027	BUN

Andelen behörig pedagogisk personal inom nämndens verksamheter ska öka årligen under perioden 2024-2027	BUN
Likvärdigheten inom grundskolan ska öka årligen under perioden 2024-2027	BUN
Andelen elever som skattar gott psykiskt välbefinnande ska öka årligen med 0,5 procentenheter under perioden 2024-2027	BUN
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027	GVN
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan som i elevenkäten svarar "mycket bra" eller "bra" på frågan "Hur mår du rent allmänt", ska öka årligen och med minst 4 procentenheter till 2027	GVN
Andelen invånare 16–29 år som varken arbetar eller studerar ska minska årligen och med minst 1 procentenhet till 2027	GVN
Andelen invånare 25–64 år med gymnasial utbildning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027	GVN
Andelen utrikesfödda 20-64 år med egen försörjning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027	GVN
Minska mängden tidningar och förpackningar i hushållens restavfall årligen och med totalt 25 kilo per hushåll under perioden 2024-2027	TN
Minska vattenförbrukningen per person årligen och med totalt 20 procent per person under perioden 2024-2027	TN
Förslag Mål 2025 forts.	Berörd nämnd/bolag
Öka kollektivtrafikens marknadsandel årligen för att nå 10 procent år 2027	TN
Möjliggöra för minst 500 bostäder per år på hela Gotland under perioden 2024-2027	MBN
Andelen årsredovisningar som behöver kompletteras ska vara högst 40 procent under 2025	ÖFN
Antalet nya ställföreträdare som inte har anknytning till sin huvudman, ska öka under 2025 jämfört med 2024	ÖFN
Antalet digitalt inlämnade års- eller sluträkningar ska öka med minst 40 stycken under 2025 jämfört med 2024	ÖFN
Patientnämnden ska medverka i minst 5 samverkansmöten med berörda vårdgivare årligen under perioden 2024-2027	PAN
En nyproduktion av minst 300 bostäder ska ha påbörjats under perioden 1 januari 2024 till 31 december 2027, varav minst två projekt ska genomföras utanför Visby. Påbörjad nyproduktion räknas från det att ansökan om bygglov är inlämnad till Region Gotland.	Gotlandshem
Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa positivt utvecklingsnetto	Gotlandshem
Vid utgången av år 2027 ska bolaget påvisa följsam prognos och plan för att nå en avkastning på totalt kapital om 4	Gotlandshem

procent och soliditet om 25 procent i enlighet med tioårsplanen skulder	
---	--

Ärendebeskrivning

Till regionstyrelsens behandling av ärendet om budget finns bifogat

- Plankalkyl 2025-2027 utifrån arbetsutskottets förslag
- Investeringsbudget för 2025 och 2026 samt investeringsplan för åren 2027-2029.
- Ramberäkning 2025 där nämndernas driftbudgetramar redovisas
- Finansförvaltningsbudget 2025
- Resultatplan för åren 2025-2027 (visar hur resultatet ser ut under perioden)
- Finansplan för åren 2025-2027 (visar hur verksamheten kommer att finansieras under perioden)
- Balansplan för åren 2025-2027 (visar hur tillgångar, skulder och soliditet utvecklar sig under perioden)

Regionstyrelseförvaltningen kommer att sammanställa ett förslag på budgetfördelning per nämnd för hyresförändring samt andra interna priser till regionstyrelsesammanträdet den 5 september 2024.

Beslut om slutlig budget samt utdebitering tas av regionfullmäktige i november.

Skatteintäkterna i det nu upprättade budgetförslaget är beräknade enligt prognos från 26 april 2024, prognos för kostnadsutjämning från 2 maj 2024 samt övriga kända förändringar i finansförvaltningen. Pensionskostnaderna är beräknade enligt den senaste prognosen från mars 2024 av regionens pensionsadministratör Skandia.

Förslag till regionfullmäktiges mål

För att styra och prioritera fastställer regionfullmäktige mål för nämnder och bolag. Nämnder och bolag ansvarar inför regionfullmäktige att verkställa regionfullmäktiges mål. Målen tydliggör de politiska prioriteringarna. Koncerngemensamma mål är mål där fler nämnder är ansvariga och där regionstyrelsen har ansvaret att hålla ihop och samordna arbetet mot målen. Regionstyrelsen föreslår koncerngemensamma mål.

I nämndernas mål och budgetskrivelse för 2025 – 2027 föreslås mål för 2025. För 2025 föreslås att de flesta mål som gäller under 2024 även ska gälla för 2025. Några justeringar föreslås från och med 2025.

Socialnämnden föreslår ett nytt mål ”Alla som tar del av socialnämndens tjänster och insatser ska uppleva ett bra och respektfullt bemötande”. Efter beredning i regionstyrelseförvaltningen föreslås en viss justering av målformuleringen då formuleringen saknar riktning och tydlighet kring när

målet ska vara uppfyllt. Efter beredning föreslås att målet formuleras ”Andelen som upplever ett bra och respektfullt bemötande i mottagande av socialnämndens tjänster och insatser ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027”.

Regionstyrelsen föreslår att tidigarelägga när ett av målen ska vara uppfyllda. Förslaget är att nuvarande mål ”Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetssäkrade ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2027” justeras till ”Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetssäkrade ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2025”.

Efter beredning föreslås att målet ”Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027” även ska gälla Barn- och utbildningsnämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Vidare föreslås att målet ”Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut” även ska gälla för Gotlandshem då de i sitt uppdrag, att bygga bostäder, skapar plats för fler medborgare på Gotland.

Efter beredning föreslås att målet ”Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent” ändras till att ”Målet för 2025 är att ligga kvar på samma nivå som 2024”. Anledningen till justerad målnivå för 2025 är att en ökad andel ekologiska livsmedel innebär en kostnadsökning.

På budgetberedningen föreslogs att målet ”Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027” även ska gälla socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Efter regionstyrelsens arbetsutskott den 14/5 har förslag på reviderade mål för överförmyndarnämnden tillkommit. De finns med i den här tjänsteskrivelsen.

Under juni 2024 kommer nya ägardirektiv inklusive mål för Gotlands Filmfond AB beslutas. Målen blir då en del av regionfullmäktiges mål 2025. Under 2024 planeras en översyn av Wisby Strand Congress & Event Gotland AB ägardirektiv. I samband med översynen kommer även mål beslutas vilka blir en del av regionfullmäktiges mål 2025.

Bedömning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För att möta hälso- och sjukvårdens snabbt ökade behov har Region Gotland över tid omfördelat stora resurser från övriga delar av verksamheten. Det har

lett till en ekonomisk kris som nu påverkar förutsättningarna för hela den offentligt finansierade servicen på ön. Region Gotland är en alldeles för liten region för att ensam bära kostnaderna för sin hälso- och sjukvård.

Det strukturella underskottet som kan härledas till ö-faktorn i hälso- och sjukvården beräknades under 2023 till cirka 300 miljoner kronor per år. Jämför vi med vilka merkostnader Region Gotland har för hälso- och sjukvård i jämförelse med riket hamnar vi istället på 600 miljoner kronor per år. Staten ställer nu även krav på att regioner och kommuner ska utveckla civilförsvaret. Detta gör att situationen blir ännu mer ohållbar.

Enligt prognosen i delårsrapport 1 blir underskottet 2024 över 300 miljoner kronor. De kraftigt ökade pensionskostnaderna bidrar till det här stora underskottet men en stor del av underskottet handlar också om att nämnderna inte har en ekonomi i balans. Det är av största vikt att Region Gotland har rimliga förutsättningar att ta ansvar för utvecklingen av välfärden.

Med dessa planeringsförutsättningar ges nämnderna tillskott på 345 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning på 5,2 procent. Den största delen av tillskottet avser personalkostnadskompensation, demografi och medicinteknisk utveckling samt externa avtal. Det innebär att mycket av nästa års kostnadsökningar och ambitionsökningar behöver hanteras genom omprioritering inom befintlig budgetram. Det här gäller under förutsättning att inga nya pengar tillförs i regeringens budgetproposition som kommer i höst.

De finansiella målen avseende resultat, självfinansieringsgrad av investeringar samt soliditet kommer inte uppnås under planperioden utifrån de nu kända förutsättningarna. Låneskulden kommer att öka men förmodligen inte överskrida målet på en skuld på max 15 % av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag.

Flera av verksamhetsmålen som föreslås kan vara kostnadsdrivande. Det är därför av stor vikt att nämnderna även väger in kostnadsaspekten vid verksamhetsplaneringen. Vid konflikt mellan beslutade prioriteringar och mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade. Ekonomin är den restriktion som sätter gränser för måluppfyllelsen och verksamhetens inriktning och omfattning. Nämnden har ansvar för att till snarast rapportera om den inte kan uppfylla de mål och åtaganden som regionfullmäktige beslutat om.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Mål och budget 2025-2027 daterad 2024-05-20

Samtliga nämnders Mål och budget 2025-2027

Överförmyndarnämnden 2024-05-07 § 36

Beredningsunderlag till budget 2025-2027, regionstyrelseförvaltningen 2024-04-26

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Ulrika Jansson
Ekonomidirektör

Skickas till
Samtliga nämnder.